

Jos ymmärrät kaiken, oot varmasti käsittännä viärin! – ajatuksia kuvailutyöstä RDA:n aikaan

Kukka-Maritta Taskinen

Näkemyksiä RDA:sta kuvailijan silmin, keltanokka asialla.

Yli puoli vuotta takana uutta ja ihmeellistä. Vuoden 2016 alusta lähtien myös ammattikorkeakouluissa siirryttiin käyttämään uutta kuvailustandardia, RDA:ta (Resource Description and Access). Uudet käsitteet ja termien muutokset ISBD:hen verrattuna tuntuivat melko käsittämättömiltä. Varsinainen työskentelykin uusien ohjeiden kanssa alkoi pikku hiljaa tuntua jokseenkin otsikon mukaiselta savolaiselta sanonnalta, kuvaus siitä, että kuvailutyö RDA:ssa ei ole ihan yksiselitteistä. Kesällä minulta kysyttiin tästä projektista, milloin tämä loppuu. Kysymyksen kuultuani herätti se lähinnä hilpeyttä. Mutta onhan se osittain puoliksi totta, projekti, tosin ikuisuusprojekti. Kuvailutyötä tekevät tietävät tämän varsin hyvin todenmukaiseksi.

Kokemukseni kirjastomaailmassa on saavuttanut vuosissa nyt täysi-ikäisyyden eli aika keltanokka vielä varmaan kokeneempien kirjastoalan ammattilaisten silmissä. Kuvailutyössä vuosia on vielä vähän vähemmän, mutta itseopiskelu ja asioiden aktiivinen seuraaminen ja osallistuminen työhön on rikastanut työnkuvaani suunnattomasti. RDA:n opiskelu alkoi jo vuosi sitten teoriassa, mutta en osannut edes kuvitella tuossa vaiheessa, miten käytännön työssä homma etenisi. Vanhaan muistiin ei voinut enää luottaa ollenkaan, jos muutenkaan milloinkaan. Oli aivan turhaa vaivautua muistelemaan tai vertaamaan ohjeita ISBD aikana, vaikka eihän ISBD-ohjeita voi täysin vieläkään jättää omaan arvoonsa. Haasteeksi muodostui erityisesti se, miten RDA:n soveltaisi Marc21-formaattiin - uusia kenttiä, termien avauksia, suhteiden merkitsemistä. Erityisesti viimeinen osoittautui melkoiseksi haasteeksi.

Ensimmäinen ihmetys muistaakseni oli uusia kuvailuohjeita tulkitessa, mitä tiedonlähdettä käytän milloinkin. Linkitys RDA Toolkitissa toimii moitteettomasti, mutta yhden tiedon etsimiseen meni hieman enemmän aikaa kuin olin kuvitellut, ja riippuen vielä aineistosta, meni tiedon etsiminen aikalailla linkistä toiseen hyppimiseksi. Ja pelkät Toolkitin ”suorat” vastauksetkaan eivät aina riittäneet, vaan oli vielä erikseen tarkistettava Suomalaisten kirjastojen linjauksista, miten ohjeiden kohtia sovelletaan Suomessa. Nykyään linjaukset onneksi ovat tosin helposti löydettävissä kunkin ohjeen kohdalta, mikäli linjaus kohtaan on laadittu. Opettelua oli myös suurelta osin sekin, mihin käsitteeseen yhdistän asiat, esimerkiksi minkä pääluvun alta löydän painostietojen merkitsemisen. Manifestaatiot, ekspressiot ym. käsitteiden soveltaminen Marc21:een oli vaikeaa. Toolkitin erillisestä hausta oli suuri apu sekä mappauksista, joiden avulla Marc-kentän tiedot oli helposti yhdistettävissä kuvailuohjeisiin. Toolkit:ssä riittää tutkittavaa, jos haluaa ja jaksaa tutkia mm. muiden suurten kirjastojen linjauksia ja ohjeita eri aineistojen kuvailuun.

Hyvin järjestettyjen koulutuksien ansiosta on kuvailutyön aloittaminen uusien kuvailuohjeiden mukaan päässyt hyvin alkuun. Koulutuksiin on ollut mahdollista aina palata ja kerrata jo opittua. Vaikka RDA-asiantuntijoille esitetyt jotkin kysymykset ovat saattaneet vaikuttaa jopa hassunkin selviltä heidän silmissään, on heiltä saanut aina asiallisen selvät vastaukset ja ohjeet perusteluineen, kun on vain rohkeasti uskaltanut esittää asiansa. Ilman tukea ei ole koskaan tarvinnut jäädä. Rakentava ongelmanratkaisu on auttanut paljon kuvailutyössä.

Monesti olen jäänyt miettimään, miten kirjastot pystyvät vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin myös kuvailutyön suhteen, erityisesti nyt RDA:n aikaan. Alan ammattilaisilla on varmasti niin sanotusti homma hallussa ja heillä on kiinnostusta kehittyä työssään, mutta riittääkö organisaatioiden resurssit antaa valmiuksia ja erityisesti aikaa työntekijöilleen? Väki vähenee ja pidot paranevat – sanonta ei tässä tapauksessa pidä ollenkaan paikkaansa. Erityisesti korostuu yhteistyö eri organisaatioiden välillä ja ammattimainen vertaistuki. Jokaisella kirjastoammattilaisella on vahva ammattietiikka ja ammattilypeys omaa työtä kohtaan, eli valtava halu saada tehdä työnsä laadukkaasti. Tämä vaatii työntekijältä runsaasti aikaa työhön paneutumiseen, osallistumiseen, verkostoitumiseen ja kouluttautumiseen. Miten työnantajat pystyvät vastaamaan näihin haasteisiin?

Millaista kuvailijan työ on tulevaisuudessa ilman Marc-formaattia? Entä mikä on RIMMF?
Tulevaisuus herättää varmasti vielä paljon kysymyksiä. Hyvällä yhteistyöllä ja vahvalla ammattitaidollamme turvaamme laadukkaat kuvailupalvelut.

Kirjoittaja:

Kukka-Maritta Taskinen, tietopalvelusihteeri
Savonia-ammattikorkeakoulu